

Op 3 maart 1945 vond in de wijk het Bezuidenhout een grote ramp plaats. In het licht van de bevrijding werd de wijk per vergissing door de Engelse luchtmacht gebombardeerd. Het plan was de V2-installatie in het Haagse Bos te treffen. Niet deze installaties maar een groot gedeelte van het Bezuidenhout werd vernietigd. Een groot deel van de wijk lag in puin, honderden mensen lieten bijgevolg het leven of werden gewond en tienduizenden raakten hun huis kwijt.

De Stichting 3 maart 45 zet zich in voor blijvende aandacht voor deze ramp en haar vele slachtoffers. Jaarlijks organiseert zij de herdenking van het bombardement op het Bezuidenhout. In deze nieuwsbrief kunt u een terugblik lezen van de herdenking van dit jaar en overige berichten.

Terugblik op het afgelopen jaar: het vergissingsbombardement leeft nog steeds

Afgelopen zondag 3 maart hebben vele mensen stilgestaan bij de slachtoffers van het vergissingsbombardement op de wijk Bezuidenhout op 3 maart 1945. Ondanks dat het 68 jaar geleden is, leeft het nog steeds onder de mensen. Velen komen ook van ver buiten Den Haag om aanwezig te zijn. In de kerkdienst hield pastoor Rob Kurvers van de Driekoningenparochie een overweging waarin een sterke relatie te vinden is tussen het (leed van het) verleden en het heden en helaas laat zien dat er nog steeds aandacht nodig is om stil te blijven staan voor vrede en verzoening, waar ook in de wereld (zijn preek is te lezen via een link op onze website). Het Cross of Nails is tijdens de dienst overgedragen aan de katholieke kerk, alwaar elke woensdagmiddag na de mis van 12.30 uur de Litanie van Verzoening wordt gebeden in de Goede Raadkerk aan de Bezuidenhoutseweg 157. Na de kerkdienst werden de bloemenkransen gelegd onder grote belangstelling van vele mensen uit de wijk en mensen die het bombardement hebben meegemaakt. Elk jaar zien we nieuwe gezichten en zijn enigszins geraakt door de aanwezigheid van zoveel belangstellenden. De jonge leden van de Scouting Haagse Hout zorgden weer voor een gepaste assistentie met het aanreiken van de soms zware kransen.

De herdenking werd afgesloten in het Koninklijk Conservatorium met een muzikaal optreden van Les Vents Atlantiques (www.lesventsatlantiques.com). Elk jaar krijgen wij vanuit het Conservatorium een prachtig aanbod van muzikanten die graag komen spelen tijdens deze bijzondere herdenking. Hoe lang het Conservatorium nog in de wijk blijft, is niet duidelijk. Wij hopen wel dat we zolang mogelijk van deze mooie locatie van centrum van muziek gebruik mogen maken. En ook hier konden alle genodigden rekenen op een warm welkom met koffie/thee en broodjes, elk jaar uitstekend verzorgd door de korfbalvereniging GKV uit de wijk. Op deze plaats willen wij alle mensen achter de schermen hartelijk danken voor de medewerking.

Overige berichten

Wie praat mee over de toekomst van herdenking bombardement in 2015 en daarna?

Hoe hou je de herdenking van deze grote ramp in de wijk levend? Als stichting denken we natuurlijk ook na over de toekomst. Over twee jaar - in 2015 - is het volgende kroonjaar en is het zeventig jaar geleden dat er bommen op de wijk vielen. Veel bewoners, zeker de jongeren maar ook nieuwkomers in de wijk, zal die ramp van toen nu niet veel meer zeggen. Ook zien we jaarlijks oudere wijkbewoners, ooggetuigen, samen met hun familie terugkeren naar de plek om te vertellen en te herdenken. Voor ons ligt de toekomst: hoe kunnen we het verhaal van wat er op 3 maart 1945 is gebeurd, het beste blijven vertellen? Op school, in de kerken, op straat, samen met winkels en bedrijven, in de wijk, op het web? Voor ooggetuigen, slachtoffers en hun familie, kinderen en jongeren, wijkbewoners - oud en nieuw? Graag willen wij samen met wijkbewoners, betrokkenen en belangstellingen in gesprek gaan over de herdenking in 2015 en de vijf jaren daarna. Wie denkt met ons mee? In juni 2013 organiseren wij een inloopbijeenkomst in de wijk, waar iedereen kan aanschuiven. De aankondiging met precieze datum, tijd en locatie komt op Bezuidenhout.nl. Belangstellenden kunnen zich nu al opgeven via een berichtje naar ons: 3maart45@bezuidenhout.nl.

Leerlingen Zandvlietcollege verwerkten het bombardement in woord en beeld

Bij de herdenking waren persoonlijke werkstukken van leerlingen van het Zandvlietcollege te zien in de Christus Triumfatorkerk. Journalist Patrick Regan van het lokale Bezuidenhout Nieuws en zelfs oud-leerling zocht de leerlingen op bij de voorbereiding en schreef het volgende:

‘De leerlingen 3VWO van het Zandvlietcollege hebben net als iedere week om 13:15 uur geschiedenisles. Alleen valt er vandaag in het geschiedenislokaal geen ziel te bekennen. Even verderop in het tekenlokaal is het daarentegen een drukte van jewelste. Onder het toezien oog van docent

geschiedenis Rita Kwint zijn leerlingen druk bezig met het maken van tekeningen, strips en een maquette, of het zoeken van foto's op het internet. In de producten geven de leerlingen hun eigen interpretatie van wat ze tijdens de geschiedenisles over het bombardement op Bezuidenhout hebben gehoord. Emma Schaafsma en Thimo Verbrugge bereiden een interview voor met iemand die het bombardement zelf heeft meegemaakt. Thimo: 'Het is wel enorm bijzonder dat iemand ons hierover wil vertellen. Voor hem is het natuurlijk ook een nare gebeurtenis, dus het kan niet makkelijk zijn erover te praten. Rita Kwint wijst erop dat veel leerlingen van het Zandvlietcollege niet in Bezuidenhout wonen en daarom al überhaupt niet weten wat er in deze wijk is gebeurd. 'Een van de belangrijke aspecten van dit project is dat het leerlingen inzicht geeft in de gevolgen van een stukje geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog voor mensen en dat ze zich bewust worden van hun omgeving. De meeste leerlingen zouden het normaal misschien niet eens doorhebben, maar bijna elke dag zijn ze in wijk op weg naar school of de AH in de Theresiastraat waarin heel veel straten helemaal of gedeeltelijk zijn gebombardeerd en waarbij honderden mensen het leven hebben verloren.'

Boek verhalentafel 'Vergissingbombardement' weer verkrijgbaar

'En toen kwam die vreselijke dag: zaterdag 3 maart 1945. Het begon al vroeg met vreselijke herrie.' 'Zo'n inferno hoop ik nooit meer mee te maken.' Dit zijn enkele citaten van Bezuidenhouters die het Vergissingsbombardement op 3 maart 1945 hebben meegemaakt. Zij woonden op het moment van het bombardement in Bezuidenhout of hadden op de een of andere manier een binding met deze historische wijk. Een ieder bewaart zo zijn of haar eigen herinneringen aan die dag en heeft daar een persoonlijk verhaal van gemaakt. Allen delen de mening: Het is een dag om nooit te vergeten. In 2008 zijn op initiatief van Bibliotheek Den Haag en i.s.m. de Stichting Wijkberaad Bezuidenhout en de Christus Triumfatorkerk 12 senioren uit Bezuidenhout aangeschoven aan de Verhalentafel. Zij zijn op zoek gegaan naar persoonlijke herinneringen aan het Vergissingsbombardement.

Om de herinneringen op te roepen is gekeken naar een diaserie over historisch Bezuidenhout en hebben de deelnemers een rondrit door de wijk gemaakt: op zoek naar plekken van herinnering. Uit al die herinneringen ontstonden verhalen die zijn opgeschreven en vastgelegd in een boek. Ondanks dat de tafel al een paar jaar geleden is gehouden, zijn de verhalen nu aansprekend voor wat de mensen toen hebben meegemaakt. Het boek is vanaf nu voor €12,50, excl. verzendkosten verkrijgbaar via de Stichting.

Vergeeten bombardementen: tramremise 22 maart

Wij worden vaak benaderd met verhalen over het bombardement naar aanleiding van de slachtofferlijst op onze website. Zo ook door iemand die ons erop wees dat zijn opa niet omgekomen was op 3 maart, maar slachtoffer was van het bombardement op de tramremise bij de Zwolsestraat in Scheveningen dat de Engelse luchtmacht voerde op 22 maart 1945. Mocht iemand hier meer informatie over hebben, laat het ons weten zodat we dit door kunnen geven.

Nieuwsbrief ook per email

De nieuwsbrief van de Stichting 3 Maart '45 is ook digitaal te ontvangen. Op deze wijze proberen wij de hoge portokosten voor de verzending van de papieren nieuwsbrief te beperken. Indien u deze nieuwsbrief voortaan per email wilt ontvangen, laat het ons weten via de website www.bezuidenhout.nl bij '3 maart 45' via de knop 'aanmelden nieuwsbrief'.

Donaties en schenkingen

De Stichting 3 maart '45 beoogt stil te staan bij de offers die zijn gebracht bij het terugwinnen van de onze vrijheid en respect te betuigen aan hen die betrokken waren bij het bombardement op het Bezuidenhout. De Stichting is voor activiteiten geheel afhankelijk van donaties en schenkingen. Draagt u het werk van de Stichting een warm hart toe, dan is uw financiële bijdrage van harte welkom. Uw donatie kan naar giro 6930916 t.n.v. Stichting 3 maart '45 te Den Haag. Mede dankzij uw gift en die van anderen, zoals het Wijkberaad Bezuidenhout, kunnen wij elk jaar de herdenking organiseren. De Stichting 3 maart '45 dankt u allen voor deze schenking.